

Hu/mor/zsák

Diáksínyek, diákhumor 1954–58-ból

2. rész

Mi, '58-asok már felszavakból is megértjük egymást – persze, csak az egy brancsbeliek. Mondjuk, a B-sek. Mert ha már csak annyit mondunk: Küri, az egész banda dől a röhögéstől, és áradnak a történetek. És ezeket soha, de soha nem unjuk meg, pedig már túl vagyunk az ötvenéves találkozóin is.

Azonban ezek a történetek igazán belterjesek, a kívülállóknak bizony sok előismeretre van szükségük, ha azt akarjuk, hogy értékeljék az immár több mint fél évszázados humort. Most kísérletet teszünk az átadására.

Akkor hát a B-sek!

Itt bizony vissza kell fognom a tollamat, mert tömérdek sztorinak részese lehettem. És hát ki tudja, mások számára mi az érdekes!

Becenevek

A dús fantáziájú B osztályban szinte mindenkinek volt beceneve. Egyszerűbb esetekben a fiúk az általános iskolából hozták magukkal, így az eredetük homályban maradt. (Kopasz, Paxa, Cuki, Jake stb.). A többség azonban itt szerezte, jobbára mindjárt az első osztályban. Például *N. Pali* az év elején, az olvasási készség felmérésekor *derelyének* olvasta a *dereglyét*. Még tanár korában is *Deregyének* szólítottuk, a sírba vitte magával. *K. Miska* az *ly* hang tótos ejtése nyomán kapta a *Bolygó* nevet. A 22 évesen elhunyt *B. Jancsi* a haja színe miatt lett *Róka*. *Vilcsi* – *P. Miska* – szerelmi hódításait

Egy Pajtás géppel készült amatőr felvétel 1954 szeptemberében az I. C osztályról. Alsó sor (balról): Katona Jenő, †Bohák András, Roszik Mihály, Kutas Ferenc, Arnóczy János, Kepenyés Mihály. Álló sor (1.): Konecsni István, †Bontovics Béla, †Rohony Gyula, Apáti Nagy Gábor, †Konczos István, Regős Mátyás, Jánovszky György, Lovas Mihály, Szrnka János, Zvada Márton, Benkő Béla. Álló sor (2.): Czinkoczi Pál, Vető István, †Vígh Zsigmond, †Mrena Pál, †Barta János, Mravik Károly, Bencze Zoltán, Szakács György, †Orbán János, Opauszki Pál, †Novodomszki Pál. Fent: Mácsanszki Mihály, Klimaj Pál, Hortobágyi András.

mesélgette, azonnal meg is kapta az egyik angol király neve nyomán *Hódító Vilmos* becézett keresztnevét. *Cica* – *M. Miska* – adys fordulattal, családneve nyomán lett először *Macska*, aztán *Cica*. *K. Palira* mostohatestvére becenevét ragasztottuk, így lett *Póka*.

A legtartósabb *Cz. Pali* beceneve lett: *Senye*. Ő volt az *I. Senye, talán Gita néni* (*M. Margit* tanárnő) ragasztotta rá. Először az öccse örökölte, aztán a rokonsága, végül mindenki megkapta, aki a *Cz.* családnevet viseli Szarvason. Még *Cz. Mihály* tanító úrra és *Cz. János* tanár úrra is „visszaszállt”. A bevezetőben említett *Küri* szó is becenev volt, de ez külön fejezetet érdemel.

Küri

Valamikor az általános iskolában kapta *B. Zoli* a *Cúri* becenevet. Ebből lett aztán a gimiben – a *Curie házaspár* neve nyomán – *Küri*. Küri érzékeny idegrendszerű gyerek volt, s az osztály a legkegyetlenebb tréfákat vele üzte. (Zoli! Utólag is: Bocs!) A töltőtollába tinta helyett glicerin került, füzetlapjait befagygyúztuk, kerékpárját (a strandon) felöltöztettük Zoli ruhadarabjaival, a kerékpárt felhúztuk

a nyárfa tetejébe. Addig ingereltük, amíg – életében először – fejést nem ugrott a csúzlóból (ez egy hatalmas fűzfa legmagasabb, kb. 10 m magas ága volt) a Körösbe. (E sorok írója ugráskor kis híján megfuladt a víz útése miatt, pedig az ugrást csak talpasnak szánta.) Zolinak persze semmi baja nem lett. A legrémesebb az volt, amikor – ugyancsak kukkolás eredményeként – a gim második emeletén lábball függeszkedett a derékszögű lépcsőkorlátokat összekötő vasrúdon. Ha lezuhan, biztos koponyazúzódás, gerinctörés. Ha arra járok, most is beleborzongok a vasrúd láttán. Azt hiszem, nem véletlen, hogy a találkozókon eddig ritkán jelent meg.

Robbantás I.

Szónyi tanár úr kérésére időnként „rendeztük” a kémiaszertárt. Ez ugyan reménytelen feladatnak bizonyult, mert a tömémentelen üvegcsék között csak a Tanár Úr igazodott el, de a szertár maga volt a kincsebánya. Egy alkalommal – hogy, hogy nem – kezünkhez tapadt egy üvegcsében lévő foszfor. Sanyi bácsi óvott tőle minket, mert – mint elmondta – a káliumkloráttal együtt veszélyes robbanó elegyet alkot. Kicsiben ki is próbáltuk: jó nagyot durrant. Természetesen – véletlenül – klorát is került a főhadiszállásunkra, amely K. Paliék (Pókaék) konyhája volt. Itt gyűlt össze esténként 5–6, néha több diák, hiszen Póka szülei a moziban dolgoztak, és akkor még két előadást is tartottak esténként.

Egyik este a hokedlire terítettük a kincseket. A klorátot egy vágódeszkára szórtuk, borsónyi foszfort egy kis kalapács fokára ragasztottunk. Valamelyikünk a kalapács fokát belevágta a fehér porba. A hatás frenetikus volt. Hatalmas villanás és durranás; a fehér por beterített mindent. A falvédőn, az agyterítőn, a dagasztásra előkészített tészta takaróján apró cseppekben égett a foszfor. Óriási pánik tört ki. Kezünkkel oltottuk az égő cseppeket, azok olykor a kezünkön, a hajunkon égtek tovább. A többé-kevésbé sikeres lyuzoltás után krétával próbáltuk eltüntetni a parányi, perzselé szélű lyukakat, átmeneti sikerrel.

A legnagyobb élményekkel Póka érkezett másnap az iskolába. A hazatérő „öregék” villanyoltás után zöldes fénycsöket láttak a konyhában, K. Pali bácsi csoszogó papucsja alatt pedig fantasztikus fényjelenségeket észleltek. Viszont döbbenet tapasztalták, hogy villanygyújtást követően ebből semmit sem látnak. Kenyérstítés után pedig K. néni esett kétségbe, mert – miután kimosta a falvédőket és a kenyértakaró szalvétákat – számtalan apró, pörkölt szélű, megmagyarázhatatlan lyukat talált rajtuk.

Robbantás II.

Senyéék házának háta mögött nem volt árok. A gyepes, szabad tér az esti játékok, nagy dumálások színhelye lett. Ezt szemeltük ki a házilag készített puszkapor kipróbálására. Elég nagy volt a tanácstalanság, hogyan lehetne az üvegben tárolt port felrobbantani. Valaki egy gyufát tartott az üveg fölé, hogy megnézze, mennyi van benne. Hatalmas villanás és dörrenés lett az eredmény. A két fiú hanyatt vágódott, a többiek ijedtükben hasra vetették magukat. A detonációt döbbszent csend követte.

– Lett valami bajotok? – törte meg valaki a csendet. Mozgolódás kezdődött, majd halk vihogás hallatszott. Miután kiderült, hogy kisebb égési sérülésen kívül nem történt baj, percekig tartó fetrengve röhögés kezdődött. De többet azért nem próbálkoztunk a puszkapor készítésével.

Feltámadás

Az utolsó történet friss, de szellemében mégis ide tartozik. H. András – Jake, még diákként – kiváló atléta, a felnőtt focicsapat tagja volt, e minőségében menő fejnek számított. Érettségi után Pestre került, szakmát tanult. Egy-két találkozóon megjelent, aztán váratlan híreket hallottunk róla: egy vallási közösség tagja majd prédikátora lett, a '80-as években Svájcban telepedett le. Végül jött a szomorú hír: elhunyt. Illően megemlékezünk róla.

Az 50 éves találkozóon megjelent egy köpcös, tar fejű úr, akit senki sem ismert. A B-sekhez csapódott. Kérdeztük egymást, ki lehet, de senki sem ismerte. Végül egy újonnan érkező öregdiák megszólította.

– Mondd már meg, ki vagy!

– H. András – mondta. Szavait döbbszent csend követte, majd valaki megszólalt.

– B... még! Te meghaltál! Hogy kerülsz ide?

Az óriási röhögés azonnal felidézte a diáksínyek hangulatát. Jake elmondta, hogy hazaköltöztek, de – a halálhír kivételével – minden hír igaz. Pedig halálának hírének idején az egykori C-s diák – most Isten szolgája – hozta.

Kutas Ferenc

Következik: Végül a C-sek!